

ENFLASYONUN OTOMOTİV SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BALIKESİR İLİ ÖRNEĞİ

*Prof. Dr. Bedriye TUNÇSİPER

*Arş. Grv. Özlem KÖROĞLU

ÖZET

Enflasyon tüm diğer ülke ekonomilerinde olduğu gibi, Türk ekonomisinde de en önemli sorunlardan birisidir. Enflasyon geçmiş yüzyıllardan beri birey, toplum ve işletmeleri değişik şekillerden etkilemektedir. Bu nedenle, bu çalışmada; Balıkesir Merkezde otomotiv sektöründe faaliyet gösteren işletmeler üzerinde enflasyonun etkilerini ortaya koymak ve enflasyonun etkilerini en aza indirmek için yapılan uygulamalarla ilgili işletmelerin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmaya ilişkin veriler anket tekniği ile elde edilmiştir. Araştırmalar sonucunda çeşitli bulgulara ulaşılmış ve konuyla ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Enflasyon, enflasyon etkileri, otomotiv sektörü

THE EFFECTS OF INFLATION ON THE ENTERPRISES IN AUTOMOTIVE SECTOR: AN APPLICATION IN BALIKESİR

ABSTRACT

Inflation is one of the most important matter in the Turkish economy like all the other countries' economy. Inflation has differently affected the people, the countries and the enterprises since the past centuries. So, in this study; it is aimed to point out the effects of the inflation on the enterprises which work in the automotive sector in Balıkesir city center and to determine the opinions of the enterprises about the practices which decrease the effects of the inflation. Variations of data have been obtained in terms of survey technique. At the end of the study, various research findings have been obtained and relevant recommendations have been made.

Key Words: Inflation, the effects of the inflation, automotive sector.

---

* Balıkesir Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu.

GİRİŞ

İnsanlar ve toplumlar arasındaki mal ve hizmet değişimlerinin, bedel ödenerek sağlandığı dönemlerde, enflasyon, az da olsa kendini göstermeye başlamıştır. Ekonomi tarihinde elde edilen bilgilere göre ilk enflasyon, onaltıncı yüzyılda, Avrupa’da yaşanırken, Türkiye’de 1939 yılında yaşanmıştır. Türkiye, 1970 yılında, enflasyonun etkisiyle yüz yüze kalmıştır. 1970-1980 yılları arasında petrolün varil fiyatının 2,74 dolardan 11,65 dolara yükselmesi ve ekonomilerin ihracat ayağında yaşanan sıkıntı nedeniyle dünya bunalıma sürüklenmiştir. Yine bu dönemde döviz darboğazına girilmiş ve enerji sıkıntısı yaşanmaya başlanmıştır. 1978 yılına gelindiğinde, enflasyon oranı % 52,6 seviyesine ulaşmıştır.¹

1980 yılında fiyat artışlarını istikrarlı hale getirmek için 24 Ocak 1980 kararları alınmıştır. Çok yüksek oranlı devalüasyon ve KİT ürünlerine zam yapılmış, tarıma sübvansiyonlar azaltılmış ve faiz hadleri yükseltilmiştir. 1980’den sonra ise, yaşanan siyasi istikrarsızlıklar ekonomiyi bunalıma sokmuş, ekonomiyi içine düştüğü zor durumdan kurtarmak için IMF ile Stand-by anlaşmaları imzalanmaya başlanmıştır. 1980 yılından itibaren, enflasyonu önlemek, dış açıkları kapamak ve ekonomiyi yeniden çalışır hale getirmek amacıyla, ekonomik istikrar programı uygulanmaya başlanmıştır. İstikrar programı çerçevesinde fiyatların idari kararlarla tespiti esası terkedilmiş, temel mal ve hizmet kapsamı daraltılmış, temel mal ve hizmet kapsamı dışında kalan ürün fiyatlarını serbestçe tespiti ilkesi getirilmiş, piyasada çift fiyatların oluşması önlenmiştir. Ekonominin gerektirdiği ithalatın yapılabilmesi sonucunda üretim arttırılmış, mal kıtlıkları giderilmiştir. Ayrıca esnek kur politikası uygulanmış, yabancı sermaye girişi özendirilmiştir. Tüm bu tedbirlere

---

¹ Esenay Aydoğan, (2004), “1980’den Günümüze Türkiye’de Enflasyon Serüveni”, **Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, 11 (1), s. 91.

rağmen enflasyon giderek yükselmiş ve 1980-1989 döneminde % 50.7, 1990-1996 döneminde % 78,7 düzeyinde olmuştur. 2000 yılına gelindiğinde enflasyon % 32.7 oranına çekilmiştir.² Bu dönemden sonra ise enflasyon çeşitli tedbirler ve politikalar sayesinde aşağıya çekilmeye çalışılmış ve günümüzde tek haneli rakamlara indirilmiştir.

2006 yılının Mayıs ayına gelindiğinde ise, enflasyon oranlarında; Üretici Fiyatlar Endeksi (ÜFE) % 2.77, Tüketici Fiyatlar Endeksi (TÜFE) % 1.88 artmıştır. Mayıs ayı itibarıyla ÜFE ve TÜFE'deki geçmiş on iki aylık değişim oranları sırasıyla; % 7,66 ve % 9,86 olarak gerçekleşmiştir.³

Enflasyon dinamik bir olgu olup, çeşitli öğelerin birbiriyle ilişkisine dayanan bir olaydır.⁴ Örneğin, para arzındaki bir artış enflasyonu körüklemektedir. Para arzındaki daralma ise toplam talebi daraltmakta, toplam talebin daralması da fiyatlar genel düzeyini düşürmektedir.⁵

Enflasyon, fiyatlar genel seviyesinin hissedilir ölçüde ve sürekli olarak artmasıdır. Kuşkusuz fiyatlardaki artış, sadece birkaç malda değil, ekonomideki tüm mallarda ya da en azından ekonomideki malların büyük bir çoğunluğu için sözkonusu olmalıdır.⁶ Başlangıçta bir takım mal ve hizmetlerin fiyatları genel fiyat artışı eğilimine uymasalar da bir süre sonra bu malların fiyatları da artış eğilimine girerler. Fiyat artışının nedenleri şunlardır.⁷

² Ayn., s. 91-92.

³ Sermaye Kurulu Piyasası Araştırma Dairesi, (2006), “**Makroekonomik Gelişmeler: Mayıs 2006 Enflasyon**”, Haftalık Rapor (27 Mayıs-2 Haziran), Sayı: 21, (http://www.spk.gov.tr/ad/raporfiles/hmg/2006/06/MK_02.06.2006.pdf).

⁴ Aydoğan, **Ön.Ver.**, s. 91-92.

⁵ Murat Karagöz, (2003), “**Temel Makro Ekonomik Değişkenler Açısından Türk Ekonomisindeki Yapısal Değişimin İncelenmesi: Bir Zaman Serisi Analizi**”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 13.

⁶ Zeynel Dinler, (1995), **İktisada Giriş**, Bursa: Ekin Yayın, s. 398.

⁷ Aydoğan, **Ön.Ver.**, s. 91-92.

- Toplam talebin toplam arzdan yüksek olmas›,
- Yüksek faiz hadleri,
- Bilinçsiz yapılan devalüasyon,
- Zarar eden kamu kuruluşları,
- Tasarruflar›n yatırımlardan az olmas›,
- Dolanımdaki para miktar›n›n hızla artmas›,
- Yüksek fiyat politikalar›,
- Yanlış uygulanan ekonomi politikalarıdır.

Baz› olumlu etkilerinin bulunmasına rağmen, enflasyon çok uzun süreden beri Türk ekonomisinin en önemli sorunlarından birisini teşkil etmektedir.⁸ Herhangi bir malın değerindeki düşme sadece o malın üretimini ve satışını yapanları etkilememekte, aynı zamanda paranın değerindeki düşme, bütün bir toplumu (hatta küreselleşen dünyada diğer toplumları da) olumsuz etkilemektedir.⁹ Ekonomik büyümeyi olumlu etkilediğine dair düşüncelerin yanında enflasyondaki % 10’luk bir artış›n, ekonomik büyümeyi % 1,9 oranında düşürdüğü görülmektedir.¹⁰ Ayrıca enflasyon oranları›n›n yüksek olmas››n›n mal ve işgücü piyasalarındaki aksaklıklar gibi yapısal sorunlara yol açabileceğine işaret edilmektedir.¹¹ Bu nedenle enflasyon, çok önemli bir sosyo-ekonomik sorun olarak toplumların karşısına çıkmaktadır.¹²

---

⁸ Nilgün Bilici, (2003) “Enflasyonun Mali Tablolar Üzerindeki Etkilerini Azaltmak İçin Türkiye’de Uygulanan Önlemler”, **Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2 (1/2) (<http://sosyalbilimler.atauni.edu.tr/yayinlaraturkunivsosyalbilensdergisi.htm>), s. 1.

⁹ Murat Kaykusuz, (2005), “**Enflasyon Hedeflemesi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği**”, (<http://www.econturk.org/Turkiyeekonomisi/enfhed.doc>), s. 2.

¹⁰ Metin Berber ve Seyfettin Artan, (2004), “Türkiye’de Enflasyon-Ekonomik Büyüme İlişkisi: Teori, Literatür ve Uygulama”, **Atatürk Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 18 (3-4), s. 1.

¹¹ Murat Uysal, (2001), “**Enflasyon Hedeflemesi, Dünya’da ve Türkiye’deki Uygulamalar**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, s.5.

¹² Kaykusuz, **Ön. Ver.**, s. 2.

1. ENFLASYONUN İŞLETMELER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Özellikle 1970'lerden itibaren dünyanın birçok ülkesinde yükselme eğilimi gösteren enflasyon, ekonomik ve sosyal hayatın her yönünü etkiler hale gelmiştir.¹³ Söz konusu fiyat artışları ve paranın satın alma gücündeki azalmaların tüketiciler ve işletmeler üzerinde yarattığı etkiler açık olmakla birlikte, işletmeler için pek çok olumlu etkileri de bulunmaktadır.¹⁴

İkinci Dünya Savaşından sonra, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde uygulanan talep artırıcı politikalar sonucunda, toplam talep ve üretimle birlikte enflasyon da artmıştır. Enflasyonla birlikte büyüme de gerçekleştiğinden, enflasyonun işletmeleri ve ekonomik büyümeyi olumlu etkilediği yönünde görüşler ortaya atılmıştır.¹⁵ Enflasyonun büyüme üzerindeki pozitif etkisi ile ilgili görüşler, enflasyonun zorunlu tasarrufları artırdığı görüşüne dayanmaktadır. Enflasyondaki artış servette bir azalışa neden olacağından bireyler enflasyon öncesi servet dengesine ulaşabilmek için tasarruf eğilimlerini artırmaktadırlar ve dolayısıyla faiz oranları düşerken yatırımlar da artmaktadır.¹⁶

1970'lerden başlayarak enflasyon bir sorun olarak algılanmaya başlanmıştır. Çünkü, birçok ülkede yüksek enflasyonla birlikte küçülme de yaşanmış ve böylece enflasyonun büyümeyi pozitif yönde etkilediği şeklindeki görüşler tartışılmaya başlanmıştır. 1980'li yıllarda, Latin Amerika ülkelerinde görülen hiperenflasyonlar söz konusu ülkeleri istikrarsızlığa itmiş ve büyümelerini olumsuz

¹³ Halil Söyler, (2005), “Enflasyonun Finansal Tablolar Üzerindeki Etkileri”, (http://www.alomaliye.com/halil_soyler_enflasyon_fintablo.htm).

¹⁴ Ozan Uslu, (2003), “Genel Hatlarla Enflasyon Muhasebesi”, (http://www.alomaliye.com/ozan_uslu_enflasyon_muhasebesi.htm).

¹⁵ (<http://isl.etu.edu.tr/calismalar/dusukenflasyonson.doc>), “Düşük Enflasyon Ortamında İşletme Yönetimi”.

¹⁶ Harun Terzi ve Sabiha Oltulular. (2004), “Türkiye’de Ekonomik Büyüme-Enflasyon Süreci: Sektörler İtibariyle Ekonometrik bir Analiz”, **Bankacılar Dergisi**, (<http://www.tbb.org.tr/turkce/dergi/dergi50/Enflasyon.doc>), Sayı: 50., s. 19-33.

yönde etkilemiştir.¹⁷ Günümüzde ise artık enflasyonun, işletmelerin faaliyet sonuçlarını olumsuz yönde etkilediği, konuyla ilgili tüm taraflarca kabul edilen bir genel gerçek konumuna gelmiştir.¹⁸

Enflasyonun işletmeler üzerindeki ilk hissedilen olumsuz yönü paranın satın alma gücündeki azalmadır.¹⁹ Paranın satın alma gücündeki azalma sebebiyle, işletmeler ellerindeki aynı miktar para ile eskisinden daha az mal veya hizmet satın almaktadırlar.²⁰ Aynı zamanda enflasyon, ulusal paranın satın alma gücünü devamlı olarak azalttığından işletmeler yabancı paraya yönelebilmektedirler.²¹

Enflasyonun meydana getirdiği belirsizlik ortamının yarattığı risk (enflasyon riski, kâr riski, faiz riski), girişimcilerin büyük ve uzun vadeli yatırımlar yerine tesis süresi kısa ve kendini süratle geri ödeyen darboğaz giderici yatırımların tercih edilmesine neden olmaktadır.²² Bu durum da, işletmelerin rekabet güçlerini ve gelişme potansiyellerini olumsuz yönde etkilemektedir.²³

İşletmeler günlük faaliyetlerini (işçi ücretlerini ödemek, hammadde maliyetlerini karşılamak, enerji giderlerini ödemek vb.) yürütebilmek için işletme

---

¹⁷ <http://isl.etu.edu.tr>, **Ön. Ver.**, s. 3.

¹⁸ Ömer Tekşen ve Serdar Atay. (2004), “Vergi Hukuku Açısından Enflasyon Muhasebesinin Finansal Tablolara Etkileri”, **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 55, (<http://www.sayistay.gov.tr/yayin/dergi/icerik/der55m2.pdf>), s. 41.

¹⁹ Aylin Çelik, (2003), “**Fiyatlar Seviyesindeki Değişmelerin Mali Tablolara Etkileri ve Enflasyon Muhasebesi: Enflasyon Muhasebesi Yöntemlerinden Fiyatlar Genel Seviyesi Modeli Uygulaması**”, Uzmanlık Yeterlilik Tezi, (Ankara, T.C. Merkez Bankası, İstatistik Genel Müdürlüğü), (<http://www.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/aylincelik.pdf>), s.4.

²⁰ Murat Tenekecioğlu, (1999), “**Enflasyon Vergisi, Enflasyon Muhasebesi ve Vergi Yükü**”, (<http://www.merih.net/m2/str/wenflasyon.htm>).

²¹ Nilgün Acar Balaylar, ve Aylin Abuk Duygulu, (2004), “Türkiye’de Para İkamesi Olgusu ve Para Talebinin İstikrarı”, **Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 19 (2), s. 37.

²² Mehmet Yüce, (2006), “**Enflasyon Muhasebesi ve Bu Bağlamda Türk Vergi Sisteminde Yer Alan Düzenlemeler**”, (<http://www.basarm.com.tr/dergi/99-06/a/enflasyonmuhasebesi.htm>), s.3.

²³ <http://isl.etu.edu.tr>, **Ön. Ver.**, s. 3.

sermayesine ihtiyaç duyarlar. Yüksek enflasyon ortamında da fiyatlar devamlı olarak arttığından, işletmeler faaliyet hacimlerini korumak için daha fazla işletme sermayesine gerek duymaktadırlar.²⁴ Bu nedenle enflasyon dönemlerinde işletmeler, borçlanma yolunu daha çok tercih etmektedirler. Bu durum, ağır finansman giderlerine ve dolayısıyla sürekli olarak maliyet ve fiyat artışına neden olmaktadır.²⁵

Enflasyon sonucunda ülkenin dış ekonomi dengesi bozulmakta, yüksek enflasyon ortamının yarattığı belirsizlik ülkeye yabancı sermaye girişini engellemekte, sermaye para değerinin yüksek ve getirinin güvende olduğu bölgelere yönelmektedir. Ülkede enflasyon hızı diğer ülkelerden fazla ise, ihracatın tıkanıdığı ve ithal mallarına olan talebin arttığı görülmektedir.²⁶

Enflasyon işletmelerde fiktif (gerçekte olmayan) kârlar yaratır. Firmalar gerçekte kârlı olmadıkları halde enflasyonist ortamda kârlı gözükürler. Enflasyon muhasebesinin uygulanmadığı durumda fiktif kârlar gerçek kâr gibi görülür ve işletmeler fiktif kârları üzerinden vergilendirirler.²⁷

Enflasyonun bu olumsuz etkileri yanında, işletmeler açısından bazı olumlu etkileri de bulunmaktadır.²⁸ Enflasyon dönemlerinde;

- İşletmeler fazla sıkıntıya girmeden fiyatlarını arttırabilirler. Çünkü fiyat istikrarının bulunmadığı ve fiyatların yükselmesinin sıradan bir olay olarak algılandığı dönemlerde, fiyat artışları fazla dikkat çekmez ve işletmenin sunduğu ürün ve hizmetlere olan talebi fazla etkilemez.

²⁴ Aynı, s.3.

²⁵ Abitler Özulcan, (2002), "Enflasyonun Muhasebe Verileri Üzerindeki Etkileri, Türkiye Muhasebe Standardı-2 ve Sermaye Piyasası Kurulu Seri: XI-No: 20 Çerçevesinde Önerilen Enflasyon Muhasebesi Yöntemi ve Enflasyon Muhasebesine Geçişte Alınabilecek Önlemler", **Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, 9 (1/2), s. 27.

²⁶ Çelik, **Ön. Ver.**, s. 5

²⁷ <http://isl.etu.edu.tr>, **Ön. Ver.**, s. 3.

²⁸ Aynı, s. 3.

- İşletmelerin verimliliği ve etkinliği bir sorun teşkil etmez. Diğer yandan enflasyon dönemlerinde maliyet kontrolü de fazla önemli değildir. Çünkü işletmeler fiyatlarını zorlanmadan arttırabildiklerinden, verimsizlik ve etkin çalışmamaktan kaynaklanan maliyet artışları rahatlıkla fiyatlarına yansatabilirler.
- Bazı işletmelerin faaliyet dışı kârlarında artış görülebilir. Yüksek reel faizler nedeniyle, işletmeler ana faaliyetlerinden kâr elde etmese bile, finansal yatırımlarından yüksek kâr elde edebilme olanağına sahip olabilirler. Bu durum işletmeleri ana faaliyetleri dışında faaliyette bulunmalarına sebep olabilir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, enflasyonun Balıkesir Merkezde otomotiv sektöründe faaliyet gösteren işletmeler üzerindeki etkisini ortaya koymak ve bu enflasyonun etkilerini en aza indirmek amacıyla yapılan uygulamalarla ilgili olarak işletmelerin görüşlerini değerlendirmektir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada araştırmanın amacına uygun olarak bir anket geliştirilmiş ve veriler bu anket yardımıyla toplanmıştır. Araştırmada kullanılan anket dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde işletmelerin yapısı (hukuki yapısı ve personel sayısı) belirlenmeye çalışılmıştır. İkinci bölümde, anketi cevaplayan işletme temsilcilerine, enflasyon ile ilgili sorular sorulmuş ve bu bölümde işletmelerin, enflasyon planlaması yapıp yapmadıkları, enflasyon planlaması yaparken seçtikleri dönemin uzunluğu, enflasyon planlamasını geçersiz kılan faktörleri, enflasyon ve fiyat artışları arasındaki ilişkiyi, son dönemlerde sektörde enflasyonunun yaşanıp yaşanmadığı ve işletmelerin bir yıllık dönem içerisinde

enflasyon beklentilerini değerlendirmelerine yönelik soruları cevaplamaları istenmiştir. nc bölümde, enflasyonun işletmeler üzerindeki etkileri, dördüncü ve son bölümde ise, enflasyonun etkilerini en aza indirmek için yapılan uygulamalarla ilgili olarak işletmelerin düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın amacına uygun olarak, işletmelerin görüşlerini değerlendirmek amacıyla bir dizi ifadeler verilmiştir. Bu ifadelerin değerlendirilmesi amacıyla da “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” arasında değişen 5’li likert leği kullanılmıştır.

3.1. Araştırmanın erevesi

Yapılan bu alışma, Aylin elik, Nilgün Bilici ve Nevin Yrk’n çalışmaları örnek alınarak hazırlanmıştır.

3.2. Evren, rneklem Ve Veri Toplama Süreci Yöntemi

Araştırma, Balıkesir Merkezde otomotiv sektöründe faaliyet gösteren işletmeler üzerinde yapılmıştır. Otomotiv sektöründe faaliyet gösteren 15 işletme araştırmanın örneklemine oluşturmaktadır. Anket formları tek dilde (Türkçe) olarak hazırlanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, birincil veri toplama yöntemlerinden, yüzyüze mülakat yöntemiyle toplanmıştır. Araştırma verileri 2006 yılı Haziran ayı içersinde toplanmış ve elde edilen veriler, SPSS (Statistical Package for Social Sciences, Version 11.5) programına aktarılmış ve araştırma analizleri bu programda tamamlanmıştır.

4. ARAşTIRMANIN BULGULARI

4. 1. İşletmelerin Yapısal zellikleri

Araştırmada; işletmelerin yapısal özelliklerini belirlemek amacıyla işletmelere iki farklı soru sorulmuş ve bunların sonuçları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. İşletmelerin Yapısal Özellikleri

<i>İşletmelerin Hukuki Yapısı</i>	n	%
Anonim	4	26,7
Limited	11	73,3
TOPLAM	15	100
<i>İşletmelerin Personel Sayısı</i>	n	%
25 ve üzeri	15	100
TOPLAM	15	100

Tablo 1, işletmelerin yapısal özellikleri vermektedir. Tablo 1'e göre işletmelerin %73,3'ü Limited Şirket yapısındadır ve işletmelerin tümünde 25'den fazla personel çalışmaktadır.

4. 2. İşletmelerin Enflasyon İle İlgili Düşünceleri

Tablo 2'de işletmelerin enflasyonla ilgili düşünceleri verilmektedir. Buna göre;

- Tüm işletmeler enflasyon planlaması yapmaktadırlar. İşletmelerin çoğunluğu (% 73,3) enflasyon planlaması yaparken seçtikleri dönemin yalnız kısa dönemli (bir yıldan az) olduğunu belirtmişlerdir. İşletmelerin % 23,6'sı ise enflasyon planlaması yaparken hem kısa dönemli hem de uzun dönemli planlama yaptıklarını belirtmişlerdir.
- İşletmelerin enflasyon planlamalarını geçersiz kılan en önemli faktörün para politikalarındaki istikrarsızlıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Enflasyon planlamasını geçersiz kılan diğer faktörler ise sırasıyla faiz belirsizliği, döviz kuru belirsizliği ve politik istikrarsızlıktır. Buna rağmen işletmeler, yüksek faizin enflasyon planlamalarını etkilemediğini belirtmişlerdir.

Tablo 2. İşletmelerin Enflasyonla İlgili Düşünceleri

	n		%	
<i>İşletmelerin Enflasyon Planlaması Yapıp Yapmadıkları</i>				
Evet	15		100	
Hayır	-		-	
Eksik Veri	-		-	
TOPLAM	15		100	
<i>İşletmelerin Enflasyon Planlaması Yaparken Seçtikleri Dönem</i>				
Yalnız kısa dönemli (bir yıldan az)	11		73,3	
Yalnız uzun dönemli (bir yıldan fazla)	-		-	
Her ikisi birlikte	4		26,7	
Eksik Veri	-		-	
TOPLAM	15		100	
<i>İşletmelerin Enflasyon Planlamalarını Geçersiz Kılan Faktörler</i>				
	Evet		Hayır	
	n	%	n	%
Para politikalarındaki istikrarsızlık	15	100	-	-
Faiz belirsizliği	11	73,3	4	26,7
Döviz kuru belirsizliği	10	66,7	5	33,3
Politik istikrarsızlık	2	13,3	13	86,7
Yüksek faiz	-	-	15	100
<i>Enflasyon ve Fiyat Arasındaki İlişki</i>				
Olumlu	-		-	
Etkisiz	4		26,7	
Olumsuz	5		33,3	
Eksik Veri	6		40	
TOPLAM	15		100	
<i>Sektörde Enflasyon Sorununun Yaşanıp Yaşanmadığı</i>				
Evet	15		100	
Hayır	-		-	
Eksik Veri	-		-	
TOPLAM	15		100	
<i>İşletmelerin Bir Yıllık Dönem İçerisindeki Enflasyon Beklentileri</i>				
Artacak	11		73,3	
Düşecek	2		13,3	
Aynı Kalacak	2		13,3	
Eksik Veri	-		-	
TOPLAM	15		100	

- İşletmelerin % 33,3'ü enflasyon ve fiyatlar arasındaki ilişkiyi olumsuz olarak değerlendirmiş ve % 26,7'si ise enflasyon ve fiyatlar arasında herhangi bir ilişki olmadığını ifade etmiştir. İşletmelerin tamamı sektörde enflasyon sorunun yaşandığını belirtirken; büyük bir çoğunluğunun da (% 73,3) bir yıllık dönem içerisinde enflasyonla ilgili düşünceleri ise enflasyonun artacağı yönündedir.

Tablo 3'de enflasyonun işletmeler üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla verilen her bir ifadenin aritmetik ortalama ve standart sapması yer almaktadır. Genel olarak işletmeler, enflasyonun etkilerinin olumsuz olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre enflasyonun işletmeler üzerindeki olumsuz etkileri şöyle sıralanmaktadır.

Enflasyon; işletmelerin yatırım yapma risklerinin, finansal maliyetlerinin ve faiz yükünün artmasına, üretim maliyetlerinin yükselmesine, yabancı sermaye girişinin engellenmesine, paranın satın alma gücünün düşmesine ve kârlılığın azalmasına, piyasa paylarını geliştirememelerine, sağlıklı büyümelerinin engellenmesine, verimliliğin olumsuz yönde etkilenmesine, işletme sermayesinin azalmasına, üretimin gerilemesine ve işletme stoklarının azalmasına, yönetici ve çalışan performansının olumsuz yönde etkilenmesine, ekonomik, sosyal ve siyasal bir takım huzursuzluklara neden olmaktadır.

Tablo 3. Enflasyonun İşletmeler Üzerindeki Etkileri

	İFADELER	Aritmetik Ort.	Standart Sapma
	Enflasyon;		
1	İşletmeler için olumsuz sonuçlar yaratmaktadır.	1,6667	,48795
2	Ekonomik, sosyal ve siyasal bir takım huzursuzluklara neden olmaktadır.	1,6667	,48795
3	Vergi sisteminin düzenini bozmaktadır.	3,2000	1,20712
4	İşletmelerin uzun vadeli planlama yapamamalarına neden olmaktadır.	2,6667	1,17514
5	İşletmelerin mali politikalarında yanlış kararlar almalarına neden olmaktadır.	2,8000	1,37321
6	İşletmelerin yatırım yapma risklerini artırmaktadır.	1,5333	,51640
7	İşletmelerin üretim maliyetlerini yükseltmektedir.	1,5333	,51640
8	İşletmelerin finansal maliyetlerini artırmaktadır.	1,5333	,51640
9	İşletme sermayesini azaltmaktadır.	1,9333	,96115
10	Faiz yükünü artırmaktadır.	1,8667	,63994
11	İşletmelerin muhasebe sistemlerinin ve mali tablolarının düzenini bozmaktadır.	2,6667	1,17514
12	İşletmelerin dönem kârı veya zararı nın gerçek durumu gösterememesine neden olmaktadır.	2,5333	1,30201
13	Paranın satın alma gücünü düşürmekte, işletme kârlılığını etkilemektedir.	1,7333	,45774
14	Ürün kalitesini düşürmektedir.	2,9333	1,22280
15	İşletmeye olan yabancı sermaye girişini engellemektedir.	1,6667	,48795
16	İşletmelerin piyasa paylarını geliştirmelerine olanak tanımamaktadır.	1,8667	,35187
17	İşletmelerin sağlıklı büyümesini engellemektedir.	1,8667	,35187
18	İhracatın azalmasına, ithalatın artmasına neden olmaktadır.	2,5333	,74322
19	Üretimin gerilemesine ve bu da işletme stoklarının azalmasına neden olmaktadır.	2,2000	,94112
20	Sabit sermaye kaybına neden olmaktadır.	2,6000	1,12122
21	İşletme verimliliğini olumsuz yönde etkilemektedir.	1,8667	,35187
22	Yönetici ve çalışan performansını olumsuz yönde etkilemektedir.	2,3333	,61721
23	İşletmeler için olumlu sonuçlar yaratmaktadır.	3,0667	1,03280
	Enflasyon dönemlerinde;		
24	Uygulanan hükümet politikaları, işletmelerin dış finansmanını olumsuz etkilemektedir.	2,4000	,73679
25	Finansman ihtiyacını karşılamak amacıyla verilen mali tablolar yanıltıcı olabilmekte, bunun sonucunda da bankalar işletmelerin kredi taleplerini olumsuz yönde değerlendirmektedirler.	1,8000	,67612
26	İşletmeler fiyatlarını zorlanmadan arttırabilirler.	2,2667	,70373
27	İşletmelerin verimliliği ve etkinliği bir sorun teşkil etmez.	3,1333	1,18723
28	Maliyet kontrolü çok önemli değildir.	3,2000	1,65616
29	Maliyet artışları rahatlıkla fiyatlara yansıtılabilir.	2,5333	1,30201
30	İşletmelerin faaliyet dışı kârlarında da artışlar olmaktadır.	2,5333	1,30201
31	İşletmeler daha sağlam ve kalıcı bir yönetim ve satış politikası belirlemektedirler.	3,3333	1,11270

Ayrıca enflasyon dönemlerinde;

- İşletmeler kâr marjlarını koruyabilmek için satış fiyatlarını yükseltmekte ve bu da talebin azalıp müşteri kaybına yol açmaktadır.
- Finansman ihtiyacını karşılamak amacıyla verilen mali tablolar yanıltıcı olabilmekte, bunun sonucunda da bankalar işletmelerin kredi taleplerini olumsuz yönde değerlendirmektedirler.
- Gerçek olmayan (fiktif) kârların artışı vergi oranlarının yükselmesine neden olmaktadır.
- Uygulanan hükümet politikaları, işletmelerin dış finansmanını olumsuz etkilemektedir.

Ayrıca işletmeler yukarıda belirtilen olumsuz ifadelere rağmen, enflasyon dönemlerinde işletme fiyatlarını zorlanmadan arttırabildiklerini ifade etmişlerdir.

Enflasyonun işletmeler üzerindeki etkilerini belirlemek amacı ile verilen ifadelerin güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Tablo 4 ifadelerle ilgili güvenilirlik analizi sonucunu vermektedir. Tablo 4’de verilen değer (,96), ölçeğin güvenilir olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Tablo 4. Cronbach Alpha Katsayısı

	n	Cronbach Alpha
Enflasyonun İşletmeler Üzerindeki Etkileri	15	,96

Tablo 5’de enflasyonun etkilerini en aza indirmek amacıyla yapılan uygulamalara işletmelerin bakış açıları belirlemek için verilen her bir ifadenin aritmetik ortalama ve standart sapmaları yer almaktadır.

Tablo 5. Enflasyonun Etkilerini En Aza İndirmek Amacıyla Yapılan Uygulamalara İşletmelerin Bakışı

	İFADELER	Aritmetik Ort.	Standart Sapma
	Enflasyon dönemlerinde;		
1	Fiyatlar genel düzeyindeki yükselişler karşısında işletmenin mali tabloları düzeltilmelidir.	2,4000	,50709
2	Gerçek olmayan (fiktif) kâr ile reel kârın birbirinden ayrırt edilmesi sağlanmalıdır.	2,2143	,42582
3	Amortismanların düzeltilmesiyle, duran varlıkların yenilenebilmesi için gerekli fonlar yaratılmalıdır.	2,5000	,75955
4	İşletmenin üretim gücü korunmalıdır.	2,2143	,80178
5	İşletmenin mali tablolarının dönemler arası ve işletmeler arası karşılaştırılmaları yapılmalıdır.	2,0000	,00000
6	Geleneksel muhasebe yöntemleri tamamen terk edilmeyip, bunlara bazı düzeltme usulleri eklemek suretiyle mali tablolar ihtiyaca cevap verir hale getirilmelidir.	2,2143	,42582
7	Geleneksel muhasebe yöntemleri tamamen terk edilip, yeni yöntemler uygulanmalıdır.	3,1429	1,23146
8	Enflasyon muhasebesi sistemleri kurulmalıdır.	2,2857	1,20439
9	İşletmenin finansman giderlerinde kestirimler yapılmalıdır.	1,7857	,42582
10	İşletmede azalan bakiyeler usulü ile amortisman uygulaması yapılmalıdır.	2,7857	,42582
11	İşletmede yüksek tutarda stok bulundurulması ve stok değerlendirme yöntemi uygulanmalıdır.	1,9286	,61573
12	İşletmenin stok devirlerinin yüksek olmasına dikkat edilmelidir.	1,9286	,61573
13	Uygun bir üretim politikası, satış politikası, fiyat politikası ve ücret politikası belirlenmelidir.	1,7857	,42582
14	Enflasyon planlaması yapılmalıdır.	1,7857	,42582
15	İşletme, satışlarını korumak amacıyla tüketicilerine diğer işletmelerden daha avantajlı ürünler ve fiyatlar sunmalıdır.	2,8571	1,02711
16	Tüketici davranışları incelenmeli ve ona göre bir satış politikası belirlenmelidir.	1,7857	,42582
17	Satışları koruyabilmek amacıyla promosyon uygulamalarında ziyade, ürünün kalitesi ve özellikleri ön plana çıkarılmalıdır.	2,4286	1,45255
18	İşletme, üretim yöntemlerini değiştirmeli ve ürünlerini daha az maliyetle üretmelidir.	2,0000	,96077
19	İşletme, ürün geliştirme, tasarım ve Ar-Ge'ye daha fazla önem vermelidir.	2,2143	,80178
20	Halkla ilişkiler faaliyetlerine daha fazla ağırlık verilmelidir.	1,7857	,42582
21	Tanıtım ve reklam kampanyalarına daha fazla ağırlık verilmelidir.	1,5714	,51355
22	Farklı müşteri isteklerini karşılamak amacıyla farklı ürün ve modeller üretilmelidir.	1,9286	,61573

Buna göre işletmeler;

- Enflasyon dönemlerinde; amortismanların düzeltilmesiyle, duran varlıkların yenilenebilmesi için gerekli fonların yaratılması (İfade 3), geleneksel muhasebe yöntemlerinin tamamen terk edilip, yeni yöntemlerin uygulanması (ifade 7), azalan bakiyeler usulü ile amortisman uygulamasının yapılması (ifade 10), ve satışları korumak amacıyla tüketicilerine diğer işletmelerden daha avantajlı ürünler ve fiyatlar sunulmasında (ifade 15) kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Diğer ifadeler için ise işletmeler katıldıklarını belirtmişlerdir. İşletmelere göre enflasyonun etkilerini en aza indirmek için yapılabilecek en önemli uygulamalar şöyle sıralanmaktadır.
- Enflasyonun işletme üzerindeki etkileri tespit edilip raporlanmalı, bu etkiler zamanında belirlenmeli ve zamanında müdahale edilmelidir.
- Enflasyon dönemlerinde, enflasyon planlaması yapılmalı, tanıtım ve reklam kampanyalarına daha fazla ağırlık verilmeli, işletmenin finansman giderlerinde kestirimler yapılmalı, tüketici davranışları incelenmeli ve ona göre bir satış politikası belirlenmelidir. Ayrıca işletme, enflasyon dönemleri için uygun bir üretim politikası, satış politikası, fiyat politikası ve ücret politikası belirlemelidir.

Enflasyonun etkilerini en aza indirmek amacıyla yapılan uygulamalarla ilgili işletmelerin düşüncelerini belirlemek için de verilen ifadelerin güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Tablo 6, ifadelerle ilgili güvenilirlik analizi sonucunu vermektedir. Tablo 6'da verilen değer (,92), ölçeğin güvenilir olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Tablo 6. Cronbach Alpha Katsayılar

	n	Cronbach Alpha
İşletmelerin, Enflasyonun Etkilerini En Aza İndirmek İçin Yaptıkları Uygulamalar	15	,92

SONUÇ VE ÖNERİLER

Enflasyon ilk ortaya çıktığı dönemlerden itibaren çok önemli bir sosyo - ekonomik sorun olarak toplumların karşısına çıkmakta ve hem bireyleri, hem işletmeleri ve hem de toplumları büyük ölçüde etkilemektedir. Bu araştırma da Balıkesir ilinde otomotiv sektöründe faaliyet gösteren işletmeler üzerinde enflasyon etkilerini en aza indirmek için yapılan uygulamalarla ilgili olarak işletmelerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmış ve bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin tamamı enflasyon planlaması yapmaktadır. İşletmelerin çoğunluğunun, para politikalarındaki istikrarsızlık, faiz belirsizliği, döviz kuru belirsizliği ve politik istikrarsızlık faktörlerinin enflasyon planlamalarını geçersiz kıldığını ve tüm bu belirsizlikler içerisinde genelde kısa dönemli enflasyon planlaması yaptıkları sonucu ortaya çıkmıştır. İşletmelerin büyük çoğunluğu sektörde enflasyon sorununun yaşandığını ve bir yıllık dönem içerisinde de enflasyonun artacağını belirtmişlerdir.

Önceleri enflasyonun olumlu etkilerinden bahsedilirken günümüzde ise enflasyonun işletmelerin tüm faaliyet sonuçlarını olumsuz yönde etkilediği artık genel kabul gören bir gerçek konumuna gelmiştir. Araştırma sonucunda da elde edilen verilere göre işletmeler, enflasyonun etkilerinin olumsuz olduğu konusunda hemfikirdirler. Bu açıdan da bu araştırma önceki çalışmaları destekler niteliktedir.

Araştırmada enflasyonun etkilerini en aza indirmek amacıyla yapılan uygulamalara işletmelerin genelde olumlu tutum geliştirdikleri ortaya çıkmıştır. İşletmelere göre enflasyonun etkilerini en aza indirmek için yapılabilecek en iyi uygulamalar şöyledir.

-Enflasyonun işletme üzerindeki etkileri zaman›nda tespit edilmeli ve zaman›nda müdahale edilmelidir.

-Enflasyon dönemlerinde, tan›tım ve reklam kampanyalar›na daha fazla ağırlık verilmeli, işletmenin finansman giderlerinde kısıtlamalar yapılmalı, uygun bir üretim politikas›, satış politikas›, fiyat politikas› ve ücret politikas› belirlemeli, enflasyon planlamas› yapmalı, tüketici davranışları incelenmeli ve ona göre bir satış politikas› belirlenmelidir.

Bunlara ek olarak enflasyon etkilerini en aza indirmek amacıyla bazı öneriler sunulabilir.

-Enflasyon dönemlerinde; işletmeler kâr marjlarını koruyabilmek için satış fiyatlar›n› yükseltmekte, bu da talebin azalmasına ve müşteri kaybına yol açmaktadır. Müşteri kaybını önlemek amacıyla bu dönemlerde halkla ilişkiler faaliyetlerine daha fazla ağırlık verilmeli, farklı müşteri isteklerini karşılamak amacıyla farklı ürün ve modeller üretilmelidir. Müşteri istek ve beklentilerine öncelik verilmelidir.

-Enflasyonun işletme üzerindeki etkisinin zaman›nda belirlenebilmesi ve zaman›nda müdahale edilebilmesi için gerekli önlemler alınmalı ve sorumlu yönetim kademeleri belirlenmelidir.

-Enflasyon ve etkileri konusunda tüm çalışanların bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

-İşletmeler olası enflasyon artışları için yeteri kadar stok bulundurmalı ve üretim güçlerini koruyucu tedbirler almalıdır.

KAYNAKÇA

- Aydoğan, Esenay. (2004), “1980’den Günümeze Türkiye’de Enflasyon Serüveni”, **Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, 11 (1), s. 91-110.
- Balaylar, Nilgün Acar ve Aylin Abuk Duygulu, (2004), “Türkiye’de Para İkamesi Olgusu ve Para Talebinin İstikrarı”, **Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 19 (2), s. 33-54.
- Berber, Metin ve Seyfettin Artan, (2004), “Türkiye’de Enflasyon-Ekonomik Büyüme İlişkisi: Teori, Literatür ve Uygulama”, **Atatürk Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 18 (3-4).
- Bilici, Nilgün. (2003) “Enflasyonun Mali Tablolar Üzerindeki Etkilerini Azaltmak İçin Türkiye’de Uygulanan Önlemler”, **Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2 (½) (<http://sosyalbilimler.atauni.edu.tr/yayinlaraturkunivsosyalbilensdergisi.htm>), **Erişim Tarihi**: 01.06.1006.
- Çelik, Aylin. (2003), “Fiyatlar Seviyesindeki Değişmelerin Mali Tablolara Etkileri ve Enflasyon Muhasebesi: Enflasyon Muhasebesi Yöntemlerinden Fiyatlar Genel Seviyesi Modeli Uygulaması”, Uzmanlık Yeterlilik Tezi, (Ankara, T.C. Merkez Bankası, İstatistik Genel Müdürlüğü), (<http://www.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/aylincelik.pdf>), **Erişim Tarihi**: 02.06.2006.
- Dinler, Zeynel. (1995), **İktisada Giriş**, Bursa: Ekin Yayın.
- Karagöz, Murat. (2003), **Temel Makro Ekonomik Değişkenler Açısından Türk Ekonomisindeki Yapısal Değişimin İncelenmesi: Bir Zaman Serisi Analizi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaykusuz, Murat. (2005), “**Enflasyon Hedeflemesi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği**”, (<http://www.econturk.org/Turkiyeekonomisi/enfhed.doc>), **Erişim Tarihi**. 10.06.2006.

- Özulucan, Abitter. (2002), “Enflasyonun Muhasebe Verileri Üzerindeki Etkileri, Türkiye Muhasebe Standard-2 ve Sermaye Piyasası Kurulu Seri: XI-No: 20 Çerçevesinde Önerilen Enflasyon Muhasebesi Yöntemi ve Enflasyon Muhasebesine Geçişte Alınabilecek Önlemler”, **Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, 9 (1/2), s. 25-41.
- Sermaye Kurulu Piyasası Araştırma Dairesi, (2006), “**Makroekonomik Gelişmeler: Mayıs 2006 Enflasyon**”, Haftalık Rapor (27 Mayıs-2 Haziran), Sayı: 21, (http://www.spk.gov.tr/ad/raporfiles/hmg/2006/06/MK_02.06.2006.pdf), **Erişim Tarihi:** 19.06.2006.
- Söyler, Halil. (2005), “**Enflasyonun Finansal Tablolar Üzerindeki Etkileri**”, (http://www.alomaliye.com/halil_soyler_enflasyon_fintablo.htm), **Erişim Tarihi:** 08.06.2006.
- Tekşen, Ömer ve Serdar Atay. (2004), “Vergi Hukuku Açısından Enflasyon Muhasebesinin Finansal Tablolara Etkileri”, **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 55, (<http://www.sayistay.gov.tr/yayin/dergi/icerik/der55m2.pdf>), **Erişim Tarihi:** 02.06.2006. s. 41-52.
- Tenekecioğlu, Murat. (1999), “**Enflasyon Vergisi, Enflasyon Muhasebesi ve Vergi Yükü**”, (<http://www.merih.net/m2/str/wenflasyon.htm>), **Erişim Tarihi:** 10.06.2006.
- Terzi, Harun ve Sabiha Oltulular. (2004), “Türkiye’de Ekonomik Büyüme-Enflasyon Süreci: Sektörler İtibariyle Ekonometrik bir Analiz”, **Bankacılar Dergisi**, (<http://www.tbb.org.tr/turkce/dergi/dergi50/Enflasyon.doc>), Sayı: 50., s. 19-33.
- Uslu, Ozan. (2003), “**Genel Hatlarıyla Enflasyon Muhasebesi**”, (http://www.alomaliye.com/ozan_uslu_enflasyon_muhasebesi.htm), **Erişim Tarihi:** 10.06.2006.
- Uysal, Murat. (2001), **Enflasyon Hedeflemesi, Dünya’da ve Türkiye’deki Uygulamalar**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü.
- Yüce, Mehmet. (2006), “**Enflasyon Muhasebesi ve Bu Bağlamda Türk Vergi Sisteminde Yer Alan Düzenlemeler**”, (<http://www.basarm.com.tr/dergi/99-06/a/enflasyonmuhasebesi.htm>), **Erişim Tarihi:** 10.06.2005.

Yörük, Nevin. (2001), “Son Ekonomik Krizin Kobiler Üzerinde Etkisi ve Tokat İli Örneği”, **Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 3 (2), s. 103-122.

(<http://isl.etu.edu.tr/calismalar/dusukenflasyonson.doc>), **“Düşük Enflasyon Ortamında İşletme Yönetimi”**, Erişim Tarihi: 12.06.2006.